

Załącznik:

Streszczenie pracy doktorskiej mgr Martyny Żurawieckiej z akceptacją promotora

Przeciętny wiek wystąpienia pierwszej miesiączki (menarche) zmieniał się na przestrzeni epok historycznych i obecnie w krajach wysoko rozwiniętych wynosi nieco powyżej 12 lat. Ponieważ akceleracja dojrzewania następowała w społeczeństwach oraz w grupach, w których obserwowano wyraźną poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej i przeciętnych warunków życia, zaczęto utożsamiać wczesny wiek menarche z dobrobytem. Jednocześnie jednak wiele badań naukowych wskazuje, że wystąpienie pierwszej menstruacji w młodszym wieku wiąże się z negatywnymi konsekwencjami i jest zaliczane do czynników ryzyka wielu chorób. Pomimo wielu prac dotyczących związku wieku menarche z występowaniem określonych chorób, niewiele wiadomo na temat różnic we wskaźnikach kondycji biologicznej w zależności od wieku osiągnięcia dojrzałości płciowej u kobiet zdrowych. Nie jest także pełni zbadana zależność pomiędzy wiekiem pierwszej menstruacji a dorosłymi wymiarami ciała.

Celem prezentowanej rozprawy doktorskiej była ocena zależności pomiędzy wiekiem menarche a wybranymi parametrami związanymi ze stanem zdrowia i kondycją biologiczną, a także z wymiarami ciała na początku okresu dorosłości.

Badania miały charakter przekrojowych i zostały przeprowadzone wśród studentek w wieku 19-25 lat. Zebrano dane od 1323 osób. Przeprowadzenie badań zarówno w dużych ośrodkach akademickich, jak i w mniejszych miastach dało możliwość dotarcia do osób pochodzących z różnych rejonów Polski oraz o zróżnicowanym statusie społeczno-ekonomicznym. Dodatkowo badana grupa była mało zróżnicowana pod względem wieku, co wyklucza występowanie różnic wynikających z trendów sekularnych.

Wiek pierwszej miesiączki został ustalony metodą retrospektywną. Wykonano pomiary: wysokości ciała, wysokości siedzeniowej, obwodów: klatki piersiowej, pasa, bioder oraz masy ciała, a na ich podstawie obliczono wskaźniki, które posłużyły do oceny proporcji ciała. Zebrano także dane ankietowe dotyczące: przebiegu cykli miesięcznych (regularność, długość cykli, długość okresu krwawienia, występowanie bólu menstruacyjnego) oraz stanu zdrowia (występowanie chorób przewlekłych, alergii, alergicznego nieżytu nosa, dolegliwości bólowych i ogólnego stanu zdrowia). Dodatkowo w ankiecie zawarto pytania dotyczące zmiennych, który mogą istotnie wpływać na wyniki, czyli statusu społeczno-ekonomicznego oraz stosowania środków hormonalnych. U 152 z badanych kobiet wykonano spirometrię.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że kobiety o wczesnym wieku menarche są bardziej narażone na występowanie alergicznego nieżytu nosa. Zanotowano także niewielkie różnice pod względem parametrów spirometrycznych pomiędzy kobietami o wczesnym, przeciętnym oraz późnym wieku wystąpieniu pierwszej menstruacji. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że badane kobiety były młode i zdrowe, nieznacznie gorsze parametry spirometryczne, które zaobserwowano u kobiet o wczesnym wieku menarche mogą wskazywać na ich predyspozycje do występowania w starszym wieku zaburzeń pracy układu oddechowego (Żurawiecka i Wronka 2019, Publikacja 1).

Wiek pierwszej menstruacji nie różnicował parametrów cyklu miesięcznego (długości cyklu i liczby dni krwawienia) ale potwierdzono jego związek z zaburzeniami cykli. Wykazano, że wczesny wiek menarche jest czynnikiem ryzyka występowania bólu menstruacyjnego,

J. Wronka

natomiast późny wiek menarche zwiększa ryzyko nieregularnych cykli (Żurawiecka i Wronka 2021, Publikacja 2).

Uzyskane wyniki pokazały pozytywną zależność pomiędzy wiekiem pierwszej menstruacji a BMI. Stwierdzono, że wczesny wiek menarche wiąże się z większym ryzykiem nadwagi i otyłości, a późny z ryzykiem niedoboru masy ciała (Żurawiecka i Wronka 2020, Publikacja 3).

Zaobserwowano, że pomiędzy kobietami o różnym wieku pierwszej menstruacji występują różnice w wysokości ciała, brak natomiast różnic pod względem wysokości siedzeniowej oraz wskaźnika długości korpusu. W grupie kobiet o wczesny wiek menarche zaobserwowano znacząco niższą średnią wysokość ciała bezwzględna oraz względną, wyrażoną jako procent ze średniej wysokości ciała rodziców (Żurawiecka i Wronka, Publikacja 4).

Podsumowując, przeprowadzone badania wskazują na istotną zależność pomiędzy wiekiem menarche a niektórymi wskaźnikami związanymi ze stanem zdrowia (występowaniem alergicznego nieżytu nosa, zaburzeń cykli miesięcznych, występowaniem nieprawidłowej masy ciała) oraz z dorosłą wysokością ciała i wskaźnikiem masy ciała (BMI). Uzyskane wyniki mogą się przyczynić do lepszego poznania związku pomiędzy wiekiem menarche a występowaniem schorzeń w wieku dorosłym, a także mogą być pomocne w profilaktyce. Wydaje się, że jednym z ważniejszych elementów w tym zakresie jest zwrócenie uwagi na właściwe kształtowanie warunków dla rozwoju biologicznego w trakcie dzieciństwa i eliminacje czynników, które mogą wpływać na przyspieszenie lub opóźnienie dojrzewania, a w konsekwencji także na kondycje biologiczną w okresie dorosłości.

akceptuję

J. Wronka

Martyna Żurawiecka